

TINI- SOS

The International New Issues In Social Sciences

**Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi:
Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması**

Murat Yiğithan Artuğ

Kastamonu Üniversitesi SBE İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans

email: ygthn.artg@hotmail.com

orcid: 0000-0002-3798-3149

Year: 2021 Winter

Number: 9

Volume: 1

pp: 95-112

Makalenin Geliş Tarihi: 12/09/2019

Kabul Tarihi: 12/01/2021

Makalenin Türü: Araştırma makalesi

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş, telif devir belgesi ve intihal içermediğine ilişkin rapor ve gerekliyse Etik Kurulu Raporu sisteme yüklenmiştir. / This article was reviewed by at least two referees, a copyright transfer document and a report indicating that it does not contain plagiarism and, if necessary, the Ethics Committee Report were uploaded to the system.

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

Murat Yiğithan Artuğ

Özet

Lojistik işlemleri, bir işletmede gerçekleştirilen, lojistik kapsamında yer alan uygulamalardır. Sipariş, depolama, yükleme-boşaltma ve teslimat gibi lojistik işlemlerinin performansının işletme performansı ile ilişkili olacağı değerlendirilmektedir.

Lojistik işlemleri, işletmenin kentsel lojistik ve lojistik köy gibi çevresel faktörler bakımından sahip olduğu olanaklardan da etkilenecektir.

Lojistik köy; dağıtım, taşıma, depolama, boşaltma, yükleme, elleçleme (yeniden ambalajlama) ve ilgili lojistik işlemlerin gerçekleştirildiği, lojistik modları arasında hızlı, düşük maliyetli, güvenli, aktarma donanımlarına ve alan sahip organize sahalar. Kentsel Lojistik, şehrin taşıma faaliyetleri üzerindeki ekonomik, sosyal, çevresel, enerji ve mali etkilerini göz önünde bulundurarak kentsel lojistik faaliyetlerinin optimizasyonu sürecidir.

Kentsel lojistik, şehirlerin yükleme, depolama ve boşaltma kapasitesiyle ulaşım çeşitliliği gibi lojistik performans faktörleri açısından ileri çıkan güçlü tarafları ve fırsatlarla beraber yetersiz yönlerini ve tehditlerini gün yüzüne çıkaran, o şehir yerinin alt yapı ve diğer imkânlarını lojistik açıdan ölçmek için geliştirilmiş bir kavramdır.

Araştırmanın amacı lojistik işlemleri performans faktörlerinin işletme performansı ile ilişkisinin ortaya konulmasıdır.

Araştırma Kastamonu il merkezinde bulunan ticaret yapan işletmeler üzerinde yapılmış olup veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Elde edilen bulguların SPSS 23 programında güvenilirlik ve geçerliği test edilmiş, performans ifadelerinin önem düzeyleri belirlenmiştir. 30 kişiden alınan verilere regresyon analizi uygulanmış ve lojistik işlemlerinin işletme performansı üzerinde anlamlı ve olumlu etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Lojistik performansı, İşletme performansı, lojistik

Jel Kodu: R41

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Logistic Operations Performance Business Performance Relationship: A Field Investigation In Trade Sector In Kastamonu

Abstract

Logistics operations are applications carried out in an enterprise and within the scope of logistics. It is considered that the performance of logistics operations such as order, storage, loading-unloading and delivery will be related to the business performance.

Logistics operations will also be affected by the facilities of the enterprise in terms of environmental factors such as urban logistics and logistics villages.

Logistic village; These are organized areas where distribution, transportation, storage, loading-unloading, handling and related logistics activities are carried out, which have fast, low cost, safe, transfer equipment and space between logistics modes. Urban Logistics is the process of optimizing urban logistics activities, taking into account the economic, social, environmental, energy and financial impacts of the city on transport movements.

Urban logistics is a concept developed to measure the infrastructure and other possibilities of the city location in terms of logistics, revealing the strengths and opportunities, as well as the inadequacies and threats, in terms of logistics performance factors such as the loading, storage and unloading capacity of cities and transportation diversity.

The aim of the study is to reveal the relationship between urban logistics performance factors and logistics village performance factors.

The research was carried out on the commercial enterprises in the city center of Kastamonu and the data were obtained by face to face survey method. The reliability and validity of the obtained findings were tested in the SPSS 23 program, and the significance levels of the performance statements were determined. Regression analysis was applied to the data obtained from 30 people and it was found that logistics operations have a significant and positive effect on business performance.

Keywords: Logistics performance, business performance, logistics

Jel Code: R41

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

1. Giriş

Lojistik tarihi açıdan oldukça eski zamanlara dayanmaktadır. Tarihi gelişme boyutuna bakıldığında ilk başta lojistiğin askeri bir kavram olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel lojistik, şehirlerin yükleme, depolama ve boşaltma kapasitesiyle ulaşım çeşitliliği gibi lojistik performans faktörleri açısından ileri çıkan güçlü tarafları ve fırsatlarla beraber yetersiz yönlerini ve tehditlerini gün yüzüne çıkaran, o şehir yerinin alt yapı ve diğer imkânlarını lojistik açıdan ölçmek için geliştirilmiş bir kavramdır (Küçük, 2014). Kentsel lojistik; şehre giren çıkan ve şehir içindeki mal ve yolcu hareketlerinin planlanması, organize edilmesi, uygulanması, denetimi / kontrolü ve değerlendirilmesini kapsamaktadır. Sözü edilen hareketlere ilişkin yapılan bilimsel çalışmaların temel amacı, bu hareketlerde yaşanan olumsuz etkilerin ve verimsiz faaliyetlerin belirlenmesi ve uygun çözümler geliştirmektedir. Kentsel Lojistik, disiplinler arası bir yaklaşım olarak ekonomi, matematik, sosyal bilimler, çevre bilimi gibi birçok alanla yakından ilişkilidir (Erdir ve Kalkan, 2013, Akben ve Pekmez Bahçeci, 2018).

Askeri faaliyetlere malzeme ve donanım tedarik etmek, savaş süresince ve barış ilan edilmesi durumunda faaliyetlerin devam edilmesi olarak tanımlanmıştır. 1980-1990 yıllarındaysa lojistik faaliyetlerinin teknolojik sahalara da girdiğini görebiliriz (Aydın ve Ögüt, 2008).

2. Teorik Çerçeve

Lojistik, isteği olan kişilerin arzlarını karşılaması için, ürünün ham maddesinin mevcut olduğunu yerden başlayarak ürünün kullanılacağı yere kadar ulaştırılan malzemelerin, dağıtımı ve bilgi ulaştırma işlemlerinin verimli olarak, hammaddeden başlayarak tüketime kadar karşılıklı olarak ulaştırılmasını ve korunmasının planı aynı zamanda ise kontrol altına alınmasıdır. Ekonomiye ve işletmelere etkili bir fayda sağlayan lojistik köy kavramı ise yüklemesi gerçekleştirilen tedarik ürünlerinin ana plan doğrultusunda belirtilen, yapılacak olan iş süreci için oluşturulan ortamda birleştirilmesidir. Lojistik köyler uluslararası ve ulusal dağıtım, taşıma ve ilgili lojistik işlemlerin gerçekleştirildiği, bakım-onarım, depolama, (yeniden ambalajlama) elleçleme, yükleme-boşaltma, paketleme gibi işlemleri sağlama durumları olan ve bununla birlikte taşıma modları içerisinde düşük

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

maliyetli aynı zamanda güvenli ve hızlı aktarma alan ve donanımlarına sahip organize sahalardır (Erdumlu, 2006).

Başka bir tanımla; lojistik köy, hem ulus dışı geçişlerde hem de yerel taşımacılık, gümrükleme, istif, transfer, tahkim, alt yapı oluşturma, ithalat ve ihracat vb. faaliyetlerin ekonomik kaynağa dayatılarak çeşitli işletmeler ve girişimciler tarafından belirli bir ortamda oluşturulan merkezlerdir (Taniguchi, vd., 1999).

Lojistik köyler firmalara esneklik katmakta ile beraber katma değerli ve entegre hizmet sağlamaktadır. Lojistik işlemlerinin farklı lojistik teknikleri yardımı ile gerçekleşmesi firmalara ürünlerin düşük maliyetli ve daha verimli taşınmasını sağlamaktadır. Lojistiğin gerçekleştirilebilmesi için alt yapının çok güçlü olması gerekmektedir. Alt yapı ile lojistik köylerin bağdaşması neticesinde daha güçlü bir süreç meydana gelmesi kaçınılmazdır (Taniguchi, vd., 1999).

Lojistik köy belirleneceği esnada standart ve koşulların uygun olmasına dikkat edilmelidir. Bu koşullar arasında ulaşılabilirlik, pazarlama merkezine yakınlık, iş süreleri ile birlikte maliyetlerin azaltılması ve kurulacağı yere verebileceği fayda ile zarara dikkat edilmelidir. Buna nazaran lojistik köye yatırım yapacak olan işletmelerin daha çok pazara ulaşabilme olanağı ile geri dönüş zamanı çok önemlidir (Aydın ve Öğüt, 2008).

İşletme performansı, ticaret hanenin hali hazırda bulunan ölçeğini ortaya çıkarmak suretiyle belirli bir dönem sonunda elde edebileceği çıktı miktarı veya kuruluş gayelerini gerçekleştirme düzeyidir. Lojistik performansını, işletme performansı ile veya farklı değişkenler ile karma bir şekilde incelenebilir, konu farklı işletmelere göre değerlendirilebilir. Bu amaçla lojistik işlemlerin firmalar bakımından önemini ve firma bazındaki yerini gösterebilir, lojistik çalışmalarının işletme performansına etkisini gösterebilir (Küçük, 2020).

3. Amaç

Araştırmanın amacı, işletmelerin lojistik işlemleri performansı ile işletme performansı ilişkisini ortaya koymaktır.

Bu temel amaç çerçevesinde sektör, işletme büyüklüğü gibi kontrol değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığı da tespit

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

edilecektir.

Araştırma Kastamonu il merkezinde ticari faaliyet gösteren yaklaşık 250 işletme evreninde yapılmıştır. Araştırmada tesadüfi olmayan örnekleme türlerinden yargısal örnekleme yöntemi (Küçük, 2016) kullanılmış olup veriler yüz yüze anket yöntemiyle elde edilmiştir. Araştırmaya geri dönüş sağlayan 30 veri toplama (anket) aracı değerlendirmeye alınmıştır.

4. Kapsam Ve Yöntem

Araştırmanın veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, katılımcıların sektör, personel sayısı, eğitim düzeyleri gibi kontrol değişkenleri hakkında bilgi toplanmıştır. İkinci bölümde kentsel lojistik performans faktörleri ile lojistik köy performans faktörlerini incelemek üzere Küçük vd. (2018) çalışmasındaki ölçeklerden yararlanılmıştır. Araştırma ölçekleri; 1 Tamamen Katılıyorum, 2 Katılıyorum, 3 Kararsızım, 4 Katılmıyorum, 5 Tamamen Katılmıyorum olmak üzere beşli likert ölçeği kullanılmıştır (Küçük, 2016 : 81-83).

Elde edilen veriler, SPSS 23.0 programında analiz edilmiş güvenilirlik ve geçerliliği test edilerek korelasyon analiziyle değişkenler arasındaki ilişki belirlenmiştir. Ayrıca kontrol değişkenleri bakımından istatistiki olarak anlamlı farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

5. Araştırmanın Modeli

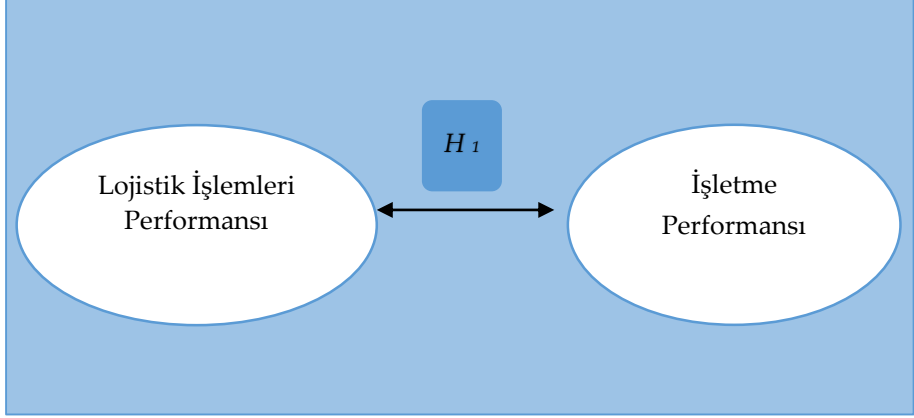
Araştırma modeli Şekil 1' de gösterilmiştir.

Şekil 1.'den görüleceği üzere model de iki değişken yer almaktadır. Bunlar; lojistik işlemleri faktörleri ve işletme performansı faktörleridir. Bu değişkenler arasındaki ilişki incelenmektedir.

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Şekil 1. Araştırma Modeli

Lojistik işlemleri faktörleri olarak Küçük (2020) ölçeğinden faydalanılmıştır. Lojistik faaliyetlerin değerlendirildiği ölçekte lojistik işlemleri performansının işletme performansı üzerindeki etkisini anlamaya yaramaktadır. Bu kapsamda ölçekte

- Lojistik karmaşı önemlidir.
 - Lojistik karmaşı uygun bir biçimde belirlenmiştir.
 - Malzeme yönetimi sistematik biçimde gerçekleştirilmektedir.
 - Sipariş işleme sistematığı vardır.
- Gibi ifadeler değerlendirilmektedir.

İşletme performansı faktörleri olarak Küçük (2020) ölçeğinden faydalanılmıştır. İşletme performansının değerlendirildiği ölçekte işletmelerin belirledikleri hedef doğrultusunda hedeflerine ne kadar yaklaşabildiklerini ortaya çıkarmaya yaramaktadır. Bu kapsamda ölçekte

- İşletmemizin rakiplerine kıyasla nihai ürün maliyetleri düşüktür.
- İşletmemizin rakiplere kıyasla ürün kalitesi yüksektir.
- İşletmemizin rakiplerine kıyasla yeni ürün geliştirmesinde inovasyon kapasitesi yüksektir.

- İşletmemizin rakiplerine kıyasla ürün yelpazesinde yeni ürünlerin piyasaya sürülme hızı ve çeşitliliği yüksektir.

6. Araştırmanın Hipotezleri

Lojistik İşlemlerinin işletme performansı üzerindeki etkisi literatürde çeşitli araştırmacılar tarafından incelenmiştir. Laird (2012) işletmenin lojistik başarısını sağlayan lojistik faaliyetlerini, ulaşım, depolama, paketleme ve stok yönetimi olarak sınıflandırmıştır. Bu çalışmaya göre, işletmenin başarısı ve üretim seviyesinde lojistik faaliyetlerinin etkisi olduğu bulunmuştur.

Azevedo vd (2007), endüstriyel firmalardaki lojistik işlemlerinin işletme performansı üzerindeki etkisini incelemektedir. İncelenen lojistik faaliyetleri stoklama, yani stok kontrolü, elleçleme, paketleme, toplama ve depolama olmuştur. Bu çalışmanın sonuçlarına göre, lojistik faaliyetler kapsamında geliştirilen uygulamaların, başta maliyetleri olmak üzere firmaların performansını etkilemektedir. Bunun yanı sıra stok kontrolünün firmaların performansı üzerinde yüksek etkiye sahip olduğu belirtilmiştir.

Nyaberi ve Mwangangi (2014) tarafından yapılan çalışmada lojistik faaliyetlerinin organizasyon performansı üzerinde etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Küçük vd. (2018) tarafından yapılan çalışmada lojistik işlemleri, lojistik karmaşıklık, malzeme yönetimi, sipariş işleme, bilgi ve belge yönetimi, yükleme ve boşaltma, hasar tespiti, sigortalama, paketleme, elleçleme ve depolama olmak üzere on bileşenle ifade edilmiştir. Bu bileşenlerden oluşmuş olan lojistik işlemlerinin gıda perakendecilerinin işletme performansını etkileyen unsurlardan biri olduğu yapılan çalışmanın bulguları sonucunda ifade edilmektedir. Literatür doğrultusunda geliştirilen araştırma hipotezi şu şekildedir:

H1: Lojistik işlemleri faktörleri ile işletme performansı faktörleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

7. Verilerin Analizleri

Araştırmaya katılan firmaların sektör frekansları Tablo 1'de verilmiştir.

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Tablo 1. Sektör Dağılımı

	Frekans	Yüzde
Gıda	7	23,3
Konfeksiyon - Ayakkabı	5	16,7
İnşaat - Hırdavat	6	20,0
İletişim – Bilgisayar - Optik	6	20,0
Basın Yayın – Dağıtım, Kargo	6	20,0
Total	30	100,0

Tablo 1.'e göre; araştırmaya dahil olan firmaların en yüksek oranla (%23,3) gıda, en düşük oranla (%16,7) konfeksiyon ve ayakkabı sektörü olduğu tespit edilmiştir. Diğer sektörler araştırmaya %20 ile eşit oranda katılım sağlamışlardır.

Firmaların personel sayısı frekansları Tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Personel Sayısı Frekansları

	Frekans	Yüzde
5'e kadar	6	20,0
5 - 9 arası	9	30,0
10 - 14 arası	4	13,3
15 - 19 arası	8	26,7
20 +	3	10,0
Total	30	100,0

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Araştırma bulgularına göre (Tablo 2); 20 ve üzeri personele sahip firmaların oranı %10, 5 ve daha az personele sahip firmaların %20 oranında olduğu tespit edilmiştir. Firmaların %60'ının 5 den fazla 20'den az çalışını olduğu bulunmuştur.

Katılımcıların eğitim düzeyleri frekansları Tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3. Eğitim Düzeyleri Frekansları

	Frekans	Yüzde
Ortaöğretim	17	56,7
Önlisans - lisans	13	43,3
Total	30	100,0

Tablo 3.' e göre; katılımcıların %56,7'sinin ortaöğretim, %43,3'ünün önlisans veya lisans eğitimine sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında lojistik işlemleri faktörleri ve işletme performansı faktörleri ölçeğinden elde edilen verilerin güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmış olup lojistik işlemleri faktörlerine ait bulgular tablo 4' de gösterilmiştir.

Tablo 4' de görüleceği gibi Kaiser-MayerOlkin (KMO) değeri 0,792 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,60' in üzerinde olduğu için örneklemin yeterli olduğunu ve araştırma verilerinden anlamlı faktörler elde edilebileceğini göstermektedir. Ölçekte ki ifadelerin faktör yükleri 0,5' in üzerinde ve öz değerleri 1' den büyüktür. Bu sonuçlar ifadelerin analizde kullanılmak için uygun olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa katsayısı 0,94 olarak bulunmuştur. Bu değer $1.00 \geq \alpha > 0,80$ aralığında olması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Küçük, 2016: 226-232). Toplam varyans açıklama oranı ise %67,132 düzeyindedir.

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Tablo 4. Lojistik İşlemleri Faktörleri

Lojistik İşlemleri Faktörleri	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
1.Lojistik karması sistematik olarak belirlenmektedir.	,500	6,713	67,132	,94	1,96	,792
2.Malzeme yönetimi uygulanmaktadır.	,714				2,10	
3.Sipariş işleme yapılmaktadır.	,636				1,90	
4.Bilgi ve belge yönetimi gerçekleştirilmektedir.	,717				1,93	
5.Yükleme ve boşaltma belli yöntemlerle yapılmaktadır.	,691				1,90	
6.Hasar tespiti sistemli olarak yapılmaktadır.	,792				2,20	
7.Sigortalama sistemli olarak yapılmaktadır.	,756				2,17	
8.Paketleme sistemli olarak yapılmaktadır.	,667				2,30	
9.Elleçleme sistemli olarak yapılmaktadır.	,683				2,37	
10.Depolama işlemi sistemli olarak yapılmaktadır.	,558				1,90	

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Tablo 5. İşletme Performansı Faktörleri

İşletme Performansı Faktörleri	Faktör Yüğü	Öz Değer	Varyans Açıklama Oranı (%)	Cronbach Alfa	Ortalama	KMO Değeri
1.İşletmemizin tedarikçileri memnun etme düzeyi yüksektir.	,726	6,175	61,752	,92	1,96	,732
2.İşletmemiz yeni/hizmet geliştirme başarısına sahiptir.	,954	1,244	12,435		3,50	
3.İşletmemizin itibarı ve imajı yüksektir.	,723				1,80	
4.İşletmemizin Pazar payı yüksektir.	,825				2,40	
5.İşletmemizin yeni ürün/hizmet kalitesi yüksektir.	,934				3,47	
6.İşletmemizin verimliliği yüksektir.	,512				2,73	
7.İşletmemizin amaçlarına ulaşma düzeyi yüksektir.	,796				2,63	
8.İşletmemizin satışları yüksektir.	,705				2,53	
9.İşletmemizin karlılığı yüksektir.	,611				2,87	
10.İşletmemizin müşteri memnuniyeti yüksektir.	,633				1,73	

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

Tablo 5' de görüldüğü gibi Kaiser-MayerOlkin (KMO) değeri 0,732 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,60' in üzerinde olduğu için örneklemin yeterli olduğunu ve araştırma verilerinden anlamlı faktörler elde edilebileceğini göstermektedir. Ölçekte ki ifadelerin faktör yükleri 0,5' in üzerinde ve öz değerleri 1' den büyüktür. Bu sonuçlar ifadelerin analizde kullanılmak için uygun olduğunu göstermektedir. Cronbach alfa katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Bu değer $1.00 \geq \alpha > 0,80$ aralığında olması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir (Küçük, 2016 : 226-232). Toplam varyans açıklama oranı ise % 74,187 düzeyindedir.

Korelasyon analizi Tablo 6' da gösterilmiştir.

Tablo 6. Lojistik İşlemleri Faktörleri ile İşletme Performansı Faktörleri İlişkisi

	Lojistik İşlemleri Faktörleri	İşletme Performansı Faktörleri
Lojistik İşlemleri Faktörleri	1	,837**
		,001
	30	30
İşletme Performansı Faktörleri	,837**	1
	,001	
	30	30

Tablo 6.'da ise lojistik işlemleri faktörleri ile işletme performansı faktörlerinin korelasyon sonuçları verilmektedir.

Korelasyon katsayılarına bakıldığında, iki değişken arasında $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde ve korelasyon değeri 0,84 bulunmuş ve $r > 0,80$ olduğundan lojistik işlemleri faktörleri ile işletme performansı faktörleri arasında çok güçlü bir ilişki (Küçük, 2016 : 249-250) olduğu belirlenmiş ve hipotez kabul edilmiştir.

8. Sonuç

Araştırma bulgularına bakılarak, lojistik faaliyetlerinin firma performansı üzerinde olumlu ve anlamlı etkisi olduğu varsayılan hipotez kabul görmüştür. Literatürde lojistik faaliyetlerinin, firma performansı üzerindeki etkiyi araştıran çalışmalarda, değişkenler arası olumlu ilişki tespit edilmiştir.

9. Tartışma

Firmaların amacı devamlılıklarını sağlamak ve bunu gerçekleştirebilmeleri için kar elde etmektir. Bu amaç doğrultusu çerçevesinde farklı organizasyonları sağlamaktadır. Firmanın performansı onun rekabet durumu ile ileride kendisine fayda sağlayıp sağlamayacağı hakkında bilgi edinmesini sağlamaktadır. Bu sebepler firmanın performansı etkileyen durumların ortaya konması firmalar için büyük önem teşkil etmektedir. Pazarlama, üretim vb. fonksiyonlar ile birlikte firmanın devam ettirdiği lojistik işlemlerinin de işletme performansında etki gösterdiği literatür tarafından desteklenmektedir.

Gümüş (2009) yaptığı çalışmada; lojistik yönetimiyle işletmelerin rekabetçi avantaj elde edebildiğini ve rekabetçi avantajın işletmeye ekonomik açıdan da pozitif yönde yansıtılabildiğini belirtmiştir.

Ürün mevcudiyeti, ürün durumu, teslimat güvenilirliği ve teslimat hızı ile ilgili lojistik hizmetin işlevsel unsurlarının yanı sıra, iletişim ve cevap verme gibi ilişkisel unsurların müşteri memnuniyeti ile pozitif bir ilişkisi olduğu gösterilmiştir. Lojistik hizmet kalitesini iyileştirmelerinin müşteri memnuniyetini artırabileceği görüşünü güçlü bir şekilde desteklemektedir (Stank, T.P. vd., 2003).

Buna ek olarak, müşteri beklentisindeki değişimler ile müşteriye yönelik pazarlama tutumu içerisinde müşteri sadakati ve tatmini sağlamak doğrultusunda yapılan önlemler de lojistiği zorunlu kılmaktadır (Küçük, 2017).

Kannan ve Tan (2005) lojistik işlemleri, tedarik zinciri yönetimini, değer zincirindeki firmaların lojistik faaliyetlerinin planlanması olarak değerlendirmiş ve firma performansını kapsayan sebeplerden biri olduğuna değinmiştir. Aynı zamanda, kalite, esneklik ve üretim süresi vb.

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

iyileştirmelerinin, işletmelerde düzenli bir lojistik sistem geliştirilmeden pazarda tam etkili olamayacağı belirtmiştir (Davenport, 1993; Tracey, vd., 2005). Ailawadi vd. (2005), işletmelerin lojistik faaliyetlerinin performansını etkileyen unsurların maliyet, hız ve tutarlılık olduğunu belirtmiştir. Küçük (2017) ise; lojistik alanında çoğunlukla zaman, maliyet ve kalite gibi faktörlerin performans ölçüsü olarak ele alındığı belirtilmiştir (Küçük,2017).

Literatür kapsamında yapılan bu araştırma, lojistik faaliyetlerin işletme performansı üzerindeki etkisi ticari olarak hareket eden firmalar üzerinde incelenmiştir. Küçük, vd. (2018) tarafından oraya konan lojistik işlemleri bu çalışmada zenginleştirilmiştir. On farklı bileşen ile lojistik işlemlerine değinip, performansa yönelik kapsamını araştırmak çalışmanın katkısını oluşturmaktadır. Çalışmadan elde edilen bulgular literatür tarafından da desteklenmektedir. Lojistik faaliyetlerin firma performansına etkisinin olduğu çalışmanın bulgularıyla gün yüzüne çıkarılmıştır.

10. Öneriler

Yerel yöneticiler ve karar vericiler kentin lojistik performansını iyileştirmeye yönelik çalışmalar yapabilirler.

Lojistik işlemleri, elleçleme ve depolama, yükleme ve boşaltma, lojistik karmaşı, bilgi ve belge yönetimi, malzeme yönetimi, sipariş işleme, sigortalama, hasar tespiti, paketleme olarak on bileşen ile ele alınmıştır. Bu bileşenlerden ortaya çıkan lojistik faaliyetlerinin Kastamonu ilinde ticaret ile uğraşan işletmelerin firma performansını etki altına alan sebeplerden biri olduğu çalışmanın bulguları ile ortaya konmaktadır. Bu neticeler sonucunda Kastamonu ilinde ticaret ile uğraşan işletmeleri için satışlar, müşteri memnuniyeti, yeni ürün geliştirme ve karlılık gibi firma performansı öncelikleri kapsamında öneri sunmak mümkündür.

İşletmelerin lojistik faaliyetlerini dikkatle takipte bulunmaları, süreç veya süreçleri etkin bir biçimde kontrolde tutmaları firma performansını çoğaltmak amacı ile sunulacak tavsiyeler arasındadır. İşletmeler lojistik faaliyetlerini doğru ve akılcı planlamalıdır. Bu faaliyetin hızı ve bu faaliyette ortaya çıkan maliyetler dikkate alınmalıdır. Firmaların lojistik süreçlerinde pazarlama ve üretim birimlerinin eş zamanlı çalışmasını gerektiren çalışma faaliyeti göstermesi gerekmektedir. Bu sebeple lojistik süreçlerinin birbirleri ile koordine edilerek ortak bir çalışma öğeleri ile uyum içerisinde

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

olmalarının gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır. Firma lojistiği işleyişi verimli ve etkili bir şekilde gerçekleştirdiğinde işletmelere rekabet avantajı katacaktır. Bu nedenle perakende lojistiği, maliyet kaleminin düşürülmesi, hizmetin kalitesinin yükseltilmesi, müşteri ve tedarikçi memnuniyetinin oluşturulması için çok etkili unsurlardan birisi haline gelmektedir.

İşletmeler lojistik performanslarını geliştirmek için bilgi ve belge yönetimi, malzeme yönetimi, sigortalama, sipariş işleme, hasar tespiti, elleçleme ve depolama, yükleme ve boşaltma, paketlemeye ait unsurları sistematik ve düzenli bir şekilde uygulamaları gerekmektedir. İşletmeler lojistik performanslarını arttırmak adına lojistik araçlarının teknolojilerini geliştirebilirler.

Farklı kentsel ulaşım lojistik operasyonları için iş modellerinin (yatırımlar ve işletme maliyetleri dahil) metodolojik değerlendirmesinde daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu değerlendirme metodolojilerine dayanarak, farklı işlemlerin bağımlılıkları, pazar potansiyellerine göre değerlendirilebilir. Bu modeller hazır olduğunda, farklı senaryolar modellenebilir ve ticari duyarlılık analizleri gerçekleştirilebilir. Bu, endüstriyel ve idari karar vericilerin başarısız yatırımlardan kaçınmasına yardımcı olacaktır.

Araştırma sadece Kastamonu İli Merkez İlçesindeki ticari faaliyet gösteren firmaları içermektedir. Daha farklı ve daha büyük örneklem ile farklı işletme kollarının da bulunduğu çalışmalar gerçekleştirilmesi durumunda daha geniş ve daha kapsamlı değer çıkarımları yapılabilecektir.

Araştırmacılar, değişik işletme kollarında lojistik faaliyetlerinin performans üzerindeki etkisini ortaya koymak veya performans olgularının her biri üzerindeki lojistik süreçlerin etkilerine bakarak daha kapsamlı bulgulara ulaşabilirler ve araştırmayı zenginleştirebilirler.

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

KAYNAKÇA

- Ailawadi, Satish C. , Singh, Rakesh. (2005), " *Logistics Management* ", Eastern Economy Edition, Prentice Hall of India.
- Akben, İ. , Bahçeci Pekmez, A. (2018), "Kentsel Lojistik: Gaziantep Örneği" *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD) ISSN:2148-9963 s.211-229, Gaziantep*
- Azevedo, G., Ferreira, S. & Leitão, J. (2007). The role of logistics' information and communication technologies in promoting competitive advantages of the firm.
- Aydın, G.T., Öğüt, K.S., (2008a), " *Lojistik Köy Nedir?* " 2. Uluslararası Demiryolu Sempozyumu, Demiryolu Fuarı Bildiriler Kitabı, 15-17 Ekim 2008, s.1439-1448, İstanbul.
- Aydın, G.T., Öğüt, K.S., (2008b), " *Avrupa ve Türkiye'de Lojistik Köyleri* " 2. Uluslararası Demiryolu Sempozyumu, Demiryolu Fuarı Bildiriler Kitabı, 15-17 Ekim 2008, s.1471- 1481, İstanbul.
- Davenport, T.H. (1993), " *Process Innovation: Reengineering Work Through Information Technology* ", Harvard Business School Press, Boston, MA.
- Erdurumlu, R. M. (2006). *Kentsel Lojistik ve Lojistik Köy Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul*
- Gümüş, Y. (2009), " *Lojistik Faaliyetlerin Rekabet Stratejileri ve İşletme Kârı İle Olan İlişkisi* ", MUFAD, sayı:41.
- Kannan, V. R., Tan, K. C., (2005), *Just in time, total quality management, and supply chain management: Understanding their linka ge sandimpact on business performance. Omega, (33), 153-162*
- Küçük, O. (2014), *Lojistik İlkeleri ve Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, Ankara*
- Küçük, O. (2016), *Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Ekin Yayınevi, Bursa*
- Küçük, O. (2017), *İşletme Bilgisi ve Yönetimi, Seçkin Yayıncılık, Ankara*
- Küçük, O., Taner, N., Küçük, N., (2018), *Lojistik İşlemlerinin İşletme Performansına Etkisi: Gıda Perakendecileri Üzerine Bir Uygulama*

Lojistik İşlemleri Performansı ile İşletme Performansı İlişkisi: Kastamonu'da
Ticaret Sektöründe Bir Alan Araştırması

(ss. 95-112) Murat Yiğithan Artuğ

- Küçük, O. (2020). *İşletmecilik, Lojistik ve Toplam Kalite Yönetimi Alanında Teoriler ve Bilimsel Araştırma Ölçekleri*. Ankara: Sonçağ Yayıncılık.
- Laird, M. (2012). *Logistics Management: A Firm's Efficiency Performance Model* (Doctoral dissertation, Ohio University).
- Nyaberi, J. N., & Mwangangi, P. (2014). Effects of Logistics Management Practices On Organization Performance in Kenya: A case of Rift Valley Bottlers Limited in Uasingishu County. *International Journal of Social Sciences and Entrepreneurship*, 1(12), 458-473.
- Owen, H.S., M. S. Daskin. (1998). Strategic Facility Location: A Review. *European Journal of Operational Research*, Vol. 111, s: 423-447.
- Theodore P. Stank, T.P., Goldsby, T. J., Vickery S.K., Savitskie, K., 2003, Logistics Service Performance: *Estimating Its Influence On Market Share*, *Journal Of Business Logistics*, Vol. 24, No.1.
- Tracey, M., Lim, J.S., Vonderembse, M.A., 2005 The Impact Of Supply#Chain Management Capabilities On Business Performance" *Supply Chain Management: An International Journal*, Vol. 10 Iss 3 pp. 179 – 191.
- Taniguchi, E., R.G. Thompson and T. Yamada, 1999a. Modelling City Logistics. City Logistics I. *Institute of Systems Science Research*, Kyoto.